

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Ved lovforslaget søges for første gang de væsentlige dele af de offentlige arkivers virksomhed reguleret i sammenhæng.

Under hensyn til de samfundsmæssige interesser, der knytter sig til de offentlige arkivers virksomhed, finder regeringen det rigtigt, at principperne for de offentlige arkivers forhold gøres til genstand for lovgivning.

Denne lovgivning må udformes under hensyn til de love, der er gældende på områder af betydning for de offentlige arkivers forhold, og der tænkes her ved navnlig på lov om offentlighed i forvaltningen og lov om offentlige myndigheders registre.

Det er primært hensigten med lovforslaget at fastsætte de overordnede retningslinjer på området og dermed skabe en hensigtsmæssig ramme for den mere detaljerede regulering af de offentlige arkivers forhold, som må finde sted i lys af de krav, som udviklingen vil stille.

Formålet med lovforslaget er at understrege de offentlige arkivers rolle ved udformningen og gennemførelsen af en overordnet bevarings- og kassationspolitik vedrørende offentlige arkivalier. Forslaget skal endvidere understrege myndighedernes ansvar for behandlingen af deres arkivalier som led i en sådan politik. Formålet er endelig at skabe størst mulig åbenhed med hensyn til adgangen til de offentlige arkivers samlinger for offentligheden, herunder forskning.

Gældende lovgivning m.v. på arkivområdet

Det gældende lovgrundlag er lov om oprettelse af et rigsarkiv, herunder indbefattet landsarkiverne, (lov nr. 42 af 30. marts 1889), lov om oprettelse af et landsarkiv for de sønderjyske landsdele (lov nr. 152 af 28. april 1931) og lov om statens overtagelse af Erhvervsarkivet (lov nr. 217 af 16. juni 1962). Denne lovgivning fastsætter kun regler om arkivernes institutionelle opbygning.

Regler om aflevering, bevaring og kassation af arkivalier samt om arkivernes funktion i øvrigt findes i

Kulturministeriets bekendtgørelse om statsinstitutionernes arkiver og deres forhold til Rigsarkivet og landsarkiverne (bekendtgørelse nr. 91 af 20. februar 1976, bilag 1). Spørgsmålet om tilgængelighed er nærmere behandlet i cirkulærer, som er udstedt af rigsarkivaren, samt i aftaler med berørte myndigheder.

De ovennævnte bestemmelser vedrører kun det statslige område. For så vidt angår det kommunale område bemærkes, at arkivansvaret efter lov om kommunernes styrelse hører under kommunerne (lovbekendtgørelse nr. 483 af 21. juni 1991 om kommunernes styrelse samt lovbekendtgørelse nr. 484 af 21. juni 1991 om Københavns kommunes styrelse). Nærmere bestemmelser om kassation m.v. er udstedt af Indenrigsministeriet efter forslag fra Rigsarkivet (Indenrigsministeriets bekendtgørelser nr. 201 af 29. april 1981 som ændret ved bekendtgørelse nr. 42 af 18. februar 1985, nr. 152 af 18. april 1985 samt nr. 65 af 31. januar 1990).

Særlige bestemmelser om behandling af visse edb-arkivalier findes i lov om offentlige myndigheders registre (lovbekendtgørelse nr. 654 af 20. september 1991).

Baggrund for forslaget

Bevaring, behandling og tilgængeliggørelse af den del af det danske samfunds kulturarv, der består i arkivalier, er hidtil ikke behandlet samlet i lovform.

Inden for de seneste årtier er der i en række lande følt behov for en sådan samlet lovmæssig regulering. Behovet er begrundet dels i de meget store arkivmasser, der skabes i det moderne informationssamfund, dels i det forhold, at det moderne samfunds indsamling og behandling af informationer bliver stadig mere kompliceret.

Blandt de lande, der har etableret lovgivning på arkivområdet, kan nævnes USA 1984, Frankrig 1979, Finland 1981, Canada 1987 og Sverige i 1991. Lovgivning er endvidere gennemført i visse tyske delstater, ligesom der i Norge forberedes lovgivning på arkivområdet.